JURIDIK Vi på advokatfirman Foyen AB kommer ofta i kontakt med olika entreprenadtvister, där tvisten avser entreprenörens rätt till särskild ersättning utöver den avtalade kontraktssumman. Vad som gäller förklaras i AB 04 och ABT 94.

Av **Lars Hag, lars.hag@foyen.se**

ÄTA-arbeten och ändringar i AB 04 och ABT 94

Kraven från entreprenören avser ofta ersättningskrav på ändringar och tilläggsarbeten (ÄTA-arbeten i AB 04). Beställaren kan bestrida dessa krav med utgångspunkt från bland annat att arbetet ifråga inte är beställt, att det inte är skriftligen beställt eller att det inte är beställt av behörig person ifråga.

Frågan om ett arbete är beställt avgörs genom vanliga bevisregler, det vill säga den som påstår att en beställning skett måste också bevisa att så är fallet. I annat fall utgår ingen ersättning på denna grund.

Skriftligt beställt

Nästa fråga är vad som gäller om arbetet ifråga inte är skriftligen beställt. I detta avseende finns två olika regleringar i standardavtalen. I allmänna bestämmelser för totalentreprenader avseende byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten, ABT 94 finns inget krav på skriftlig beställning avseende ändringar och tilläggsarbeten.

I detta avtal kapitel 2 § 3 anges följande:

Entreprenören är berättigad och skyldig att under entreprenadtiden utföra av beställaren föreskrivna ändringar. Med ändringar likställs av beställaren föreskrivna tilläggsarbeten, som står i omedelbart samband med kontraktsarbetena och som inte är av väsentligt annan natur än dessa.

Entreprenören är dock inte berättigad att såsom ändringar och tilläggsarbeten utföra sådana arbeten som enligt författning om offentlig upphandling skall upphandlas i särskild ordning.

I AB 04 har problemet reglerats i kapitel 2 § 6 i vilken bestämmelse det anges följande:

ÄTA-arbete enligt § 3 i detta kapitel skall beställas skriftligen innan det påbörjas. Kravet på skriftlig beställning är uppfyllt, om beställaren överlämnar ritning eller annan handling som innefattar ÄTA-arbete till entreprenören.

Bestämmelsen hänvisar till § 3 i samma kapitel. I denna bestämmelse anges följande:

Entreprenören är, om inte annat följer av författning, berättigad och skyldig att under entreprenadtiden utföra sådana ÄTA-arbeten som föreskrivs av beställaren.

Dessa två bestämmelser anger att ÄTA-arbeten ska beställas skriftligen av beställaren innan ÄTA-arbetet påbörjas. Detta innebär också att det inte är fel av entreprenören av avvakta med dessa arbeten till dess det föreligger en skriftlig beställning. Beställaren kan inte kräva att arbetet ifråga ska utföras eftersom det aldrig ingått i kontraktsarbetena.

I § 8 i samma kapitel anges ett incitament för entreprenören att inte utföra ÄTA-arbete utan skriftlig beställning. I denna bestämmelse anges att om ÄTA-arbete utförs utan skriftlig beställning ska ingen ersättning utgå, såvida inte sådan påföljd skulle vara oskälig.

Undantag finns

Huvudregeln är således den att ÄTA-arbeten ska beställas skriftligen före det att ÄTA-arbetet påbörjas och om arbete utförs utan skriftlig beställning ska ingen ersättning utgå.

Avsteg från denna huvudregel finns. Ett av dessa avsteg anges i kommentartexten till kapitel 2 §§ 7 och 8 AB 04. I kommentartexten stycke 3, anges följande:

”Undantagsbestämmelsen, ’om inte sådan påföljd skulle vara oskälig’, i § 8 blir exempelvis tillämplig om beställaren inte lämnar besked utan dröjsmål eller förklarar sig inte dela entreprenörens uppfattning om att arbetet utgör ÄTA-arbete. Om entreprenören ändå utför arbetet och entreprenörens uppfattning visar sig riktig skall entreprenören erhålla ersättning”.

Denna kommentar text – och bestämmelsen i § 3 – anger att en entreprenör alltid ska utföra ett ÄTA-arbete så fort parterna är oense om karaktären på arbetet ifråga. Gör inte entreprenören detta riskerar han bland annat att beställaren innehål-

Byggtorget® - din kunskapskälla inom fastighet, bygg och miljö

- Omvärldsbevakning
- Erfarenhetsåtervinning
- Unik kunskapsbank

Har du råd att inte veta?

infodata

www.byggtorget.se • byggtorget@infodata.se • 08-738 52 20

ler del av kontraktssumman under åberopande av fel i entreprenaden.

Med denna utgångspunkt är det viktigt att parterna tidigt klarlägger frågan om hur arbetet ifråga ska behandlas. Om så inte sker vill jag påstå att entreprenören alltid är skyldig att utföra de arbeten som beställaren kräver ska utföras, dock först efter det att entreprenören angett att entreprenören kommer att kräva särskild ersättning för arbetet ifråga. Det är också det enda sätt som står till buds för entreprenören om entreprenören vill undvika att beställaren innehåller medel.

Jag vill i detta sammanhang framhålla att bestämmelserna ovan inte avser så kallade föranledda arbeten utan de avser enbart ÄTA-arbeten.

Behörig beställare

Förhållandet som redovisats ovan blir inte annorlunda av att beställaren i sina administrativa föreskrifter intar bestämmelse som anger att ÄTA-arbeten ska beställas skriftligen innan arbetet ifråga påbörjas. Inte heller dessa krav omfattar så kallade föranledda arbeten (ABT 94 kapitel 2 § 4 och AB 04 kapitel 2 § 4). Om beställaren önskar att krav på skriftlig beställning även ska omfatta så kallade föranledda arbeten måste detta anges i de administrativa föreskrifterna.

Utöver dessa frågeställningar krävs det dessutom av entreprenören att entreprenören förvissar sig om att den person som gör beställningen också är behörig att utföra beställningen ifråga. Om så inte är fallet riskerar entreprenören att bli utan ersättning från beställaren på grund av att beställning inte skett av beställaren. Detta gäller oavsett vilket standardavtal som parterna avtalat ska gälla dem emellan.

Skyldig att utföra

Enligt ABT 94 finns inga krav på skriftliga beställningar av ändringar och tilläggsarbeten, utan entreprenören ska utföra alla arbeten som beställaren beställt.

Enligt AB 04 ska entreprenören utföra de ÄTA-arbeten som beställaren skriftligen beställt samt de ÄTA-arbeten som beställaren anser är kontraktsarbeten men där entreprenören anmält en annan uppfattning.

I sak innebär detta en skyldighet för entreprenören att utföra alla arbeten som beställaren kräver ska ske. Entreprenören ska dock alltid anmäla sin uppfattning innan arbetet ifråga påbörjas. □

Flowcrete
for the world at your feet

PERAN™
SYSTEMS

Fogfria golvbeläggningar i världsklass!

För alla applikationer inom industriell och publik miljö!

Kontakta oss för en GRATIS GOLVBESIKTNING!
- du kommer inte att ångra dig

Publik miljö

Parkeringshus

Industriell miljö

Corrosion Protection

Flowcrete Sweden AB
284 80 Perstorp, Sweden
Tel: 0435-386 30
Fax: 0435-314 98
Email: sweden@flowcrete.com
Flowcrete Sweden AB är ett dotterbolag till Flowcrete Group plc

www.flowcrete.com